

NOTAT

Høringssvar vedr. Udkast til lovforslag om begrænsning af visse ansøgninger m.v., samarbejde med andre offentlige og private bevillingsgivere samt forlængelse af strategiperiode på Danmarks Frie Forskningsfonds område

20-08-2025

EMN-2025-00642

1800411

Catherina Bozorgi

Uddannelses- og Forskningsministeriet har den 23. juni 2025 fremsendt et udkast i høring vedr. *lovforslag om begrænsning af visse ansøgninger m.v., samarbejde med andre offentlige og private bevillingsgivere samt forlængelse af strategiperiode på Danmarks Frie Forskningsfonds område.*

Danske Regioner fremsender hermed et samlet høringssvar på vegne af regionerne. Høringssvaret er udarbejdet på baggrund af bemærkninger fra Region Nordjylland, Region Midtjylland, Region Syddanmark og Region Hovedstaden.

Indledende bemærkninger

Danske Regioner anerkender den betydelige opgave, der ligger i at sikre en fair, effektiv og forskningsfagligt solid bevillingsproces. Lovudkastet lægger op til bemyndigelser om at begrænse antallet af ansøgninger pr. ansøger og at udelukke aktive bevillingshavere fra at søge nye midler i bevillingsperioden, samt til at ændre karensbestemmelsen og forlænge strategiperioden. Danske Regioner forstår behovet for at foretage flere justeringer ifm. ansøgninger til Danmarks Frie Forskningsfond. Det er dog afgørende, at sådanne begrænsninger implementeres med klare, ensartede og gennemsigtige kriterier og i tråd med Danmarks Frie Forskningsfond virke - nemlig at støtte den frie forskerinitierede forskning.

Konkrete bemærkninger og anbefalinger

Vedr. 1. I ændring i § 14 indsættes som stk. 2: »Stk. 2. DFF kan udmønte tilskud til politisk fastsatte temaer eller virkemidler i samfinansiering med andre offentlige og private bevillingsgivere.«

Det anerkendes, at intentionen med forslaget til § 14, stk. 2 kan bidrage til at tiltrække flere midler til dansk forskning, og det vil være hensigtsmæssigt, at fondens rammer for samarbejde med andre aktører i forbindelse med udmøntning af tilskud udvides. Det bemærkes dog, at samfinansiering med private bevillingsgivere i nogle tilfælde kan lede til begrænsning af den

strategiske forskning.

Danske Regioner vurderer, at forslaget rejser en række vigtige spørgsmål og potentielle dilemmaer, som bør adresseres nærmere:

- Samfinansiering med offentlige og private bevillingsgivere kan styrke forskningen, men det er vigtigt at værne om fondens uafhængighed. Der bør nedsættes klare rammer, som sikrer, at beslutningskompetencen forbliver hos fondens faglige råd, og at den forskningsfaglige vurdering ikke påvirkes af eksterne interesser.
- Danmarks Frie Forskningsfond har i de senere år i stigende grad uddelt midler til politisk prioriterede temaer. Hvis dette øges i omfang, er der en risiko for, at forskerinitieret, uafhængig bottom-up forskning svækkes, hvilket netop er en af de største styrker i det danske forskningssystem.
- Politiske temaer vil fx ikke nødvendigvis tilgodese basal forskning, som kan være kompliceret, vanskelig at omsætte direkte samt svært tilgængelig, og hvor omsætningen til reelle kliniske resultater kan have en meget lang tidshorisont. Den komplicerede basale forskning kan imidlertid være banebrydende for fx udvikling af ny medicin. Forskningens kvalitet kan derfor påvirkes i negativ retning, hvis der ikke gives bevilling til de gode ideer eller de mere risikofyldte projekt. Lovændringen kan derfor føre til strategisk ansøgningsadfærd således, at forskerne prioriterer forskningen ud fra, hvad der kan forventes at udløse bevilling.
- For at værne om fondens kerneopgave - at støtte fri, forskerinitieret forskning – vurderes det relevant at sikre en tydelig balance mellem frie og politisk fastsatte midler. Det vil være ønskeligt, om det i lovbemærkningerne i højere grad præciseres, hvordan de politiske temaer fastsættes, hvis forslaget alligevel gennemføres - fx gennem en fordelingsnøgle eller et loft for den politisk bestemte andel. Herved kan det sikres, at frie midler fortsat udgør en væsentlig og stabil del af fondens samlede bevillinger.

Vedr. 5. og 6. I § 31, stk. 1, nr. 1, indsættes efter »ligger langt fra at«: »kunne« og i § 32 stk. 1, indsættes efter nr. 5 som nyt nummer: »6) Begrænsning af det antal ansøgninger, en ansøger kan indsende, og om at aktive bevillingshavere ikke kan ansøge om nye midler i bevillingsperioden.«

Danske Regioner har forståelse for, at Danmarks Frie Forskningsfond har vurderet det hensigtsmæssigt og nødvendigt at indføre begrænsninger i forbindelse med antal ansøgninger, en ansøger kan indsende. Derimod støttes det ikke, at der stilles forslag om, at aktive bevillingshavere generelt udelukkes fra at kunne søge nye midler i bevillingsperioden.

Danske Regioner vurderer, at forslaget rejser vigtige spørgsmål og dilemmaer, som bør adresseres nærmere:

- Det vurderes, at et forbud mod at aktive bevillingshavere søger nye midler i deres igangværende bevillingsperiode, vil kunne underminere

- forskningskontinuitet og hæmme udviklingen af nye forskningsideer, som naturligt udspringer af igangværende projekter. Forslaget indebærer en risiko for, at dygtige forskere begrænses - især yngre forskere eller forskere med et kortere karriereforløb. Mange seniorforskere kan, uden kvalitetstab, lede flere projekter parallelt (fx ph.d.- og postdoc-spor), og i flere miljøer er netop parallel kapacitetsopbygning en forudsætning for kvalitetsløft. Det anbefales, at der indføres en klar undtagelse, der tillader ansøgning under aktiv bevilling, når
- a) nye projektperioder ikke overlapper,
 - b) ansøgerens samlede arbejdstid dedikeret til et specifikt projekt (projekt-Full-time equivalent) holdes under et loft, eller
 - c) der er dokumenteret behov for brofinansiering mellem projekter.
- Det bemærkes, at begrænsning af antal ansøgninger og forbud mod, at aktive bevillingshavere kan søge nye midler i bevillingsperioden, vil svække muligheden for team-baserede ansøgninger og mentorering. Team-baserede ansøgninger løfter kvalitet og fungerer som vigtig mentorering af yngre forskere. Lovændringen vil få seniorforskere til at prioritere egne projekter frem for at indgå som medansøgere på andres. Det foreslås derfor, at kun den ledende forsker på et forskningsprojekt (PI) tælles i et eventuelt loft, eller at der tillades et minimumsantal medansøgninger. Tværfaglige og strategiske samarbejder bør friholdes i et vist omfang.
 - Det er en udfordring for meget tværprofessionelle projekter, der går på tværs af sektorer, at sådanne projekters bedømmelse er meget afhængige af, hvordan rådet og dermed den enkelte reviewer bedømmer kvaliteten set i forhold til intentionen og opslagets titel. Meget få bedømmere besidder tilstrækkelig tværprofessionelle kompetencer. Det foreslås at indføre en to-trinsansøgningsproces, fx en kortfattet 'expression of interest' efterfulgt af invitation til fuld ansøgning for et udvalgt antal.
 - Det anbefales, at Danmarks Frie Forskningsfond gør brug af følgende fremgangsmåder for at begrænse antallet af ansøgninger og undgå dobbeltbehandling af identiske eller næsten identiske ansøgninger:
 - Indfør "one-panel review" for identiske/næsten identiske projekter på tværs af temaer/virkemidler, med intern henvisning i stedet for ny fuld behandling.
 - Kræv obligatorisk "resubmission summary" for genindsendelser.
 - Overvej forudskitser (pre-proposals) og tidlig prioritering for at reducere fulde bedømmelser af lavt-rangerede forslag.

Specifikt vedr. karensperiode

- Det bemærkes, at genansøgninger oftest er med til at forbedre kvaliteten. Karens må derfor ikke blive en "de facto"-barriere. Systematisk genansøgning på baggrund af panelfeedback er en dokumenteret kvalitetsskabende praksis, specielt hos den unge ansøger, som via gentagende ansøgninger arbejder sig frem til den gode ansøgning. En udvidet karensbestemmelse, der kan udløses af enkeltstående lave vurderinger, risikerer at afskrække legitime genansøgninger, særligt for forskere der er tidligt i deres karriereforsøg. Det kan blive svært at opsætte objektive kriterier og vil formentligt føre til mange negative korrespondancer med ansøgere. I den forbindelse anbefales følgende:
 - Præciser, at karens er forbeholdt særlige tilfælde og ikke anvendes, hvor ansøger følger faglig feedback og reelt opkvalificerer en ansøgning.
 - Etabler en "resubmission track" med krav om svar-på-feedback, mulighed for kortere ansøgning og hurtigere prioritering.

Vedr. 2. i § 20, stk. 1, ændres »hvert tredje år« til: »hvert fjerde år«.

Danske Regioner bemærker, at det er positivt, at strategiperioden forlænges fra tre til fire år, da det kan styrke fondens strategiske arbejde. Der gøres dog opmærksom på, at en længere strategiperiode kan gøre det sværere at tilpasse til nye forskningsbehov og samfundsudfordringer.

Forskningslandskabet kan hurtigt ændre sig med nye sygdomme, teknologier og behandlingsformer. Desuden kan det tage 3 år at udvikle en ph.d.-studerende.

Afsluttende bemærkninger

Såfremt de foreslåede begrænsninger fastholdes, opfordres der til, at de implementeres med fleksibilitet og hensyntagen til forskelligartede forskningsmiljøer, særligt små og specielle forskningsområder, og med hovedfokus på den frie forskerinitierede forskning. Det foreslås, at lovændringen evalueres efter en nærmere fastsat periode.